

Тетяна Нагибайло,

студентка 4 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Окремі аспекти дослідження електронних доказів в господарському процесі*

Судова реформа, яка спрямована на покращення судової системи України, зумовила прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України (далі-ГПК України), Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 р. № 2147-VIII [1]. Одним із нововведень, стало внесення в процесуальні кодекси України норм, що містять положення щодо доказів у господарському, цивільному та адміністративному процесах, а також на підставі цього, було запроваджено новий вид доказу - електронний доказ.

Серед науковців існують різні правові позиції, щодо природи електронних доказів. Хтось відносить такий вид доказів до речових або письмових, а хтось стверджує, що електронні докази слід віднести до самостійної групи доказів. Погоджуємося з такою думкою, оскільки вважаємо, що через свою специфічну форму отримання і закріплення, доречно виділити електронні докази, як самостійний засіб доказування. Водночас, як стверджує український правник Луспеник Д. Д., електронні докази, як самотутня та специфічна юридична конструкція вимагають особливої уваги до нюансів їх правового режиму. Процедури подання електронних доказів потребують подальшого законодавчого доопрацювання, аби не ускладнити їх реальне використання на практиці та щоб не призвести до порушення принципів правової визначеності [2, с.16].

Законодавець в статті 96 Господарського процесуального кодексу України (далі - ГПК України) закріплює поняття та форми подання електронного доказу [3]. А відтак, проаналізувавши, постанову Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 29.01.2021 р. у справі №922/51/20 Верховний Суд вказав, що подання електронного доказу в паперовій копії саме по собі не робить такий доказ недопустимим. Суд може не взяти до уваги копію (паперову копію) електронного доказу. Аналогічний висновок зроблений у постанові від 23.09.2021 р. у справі №910/17662/19 [4]; [5].

* Наукова керівниця – Любомира Мелех

Згідно ч. 2 ст. 97 ГПК України, за клопотанням особи, яка надала суду оригінал електронного доказу на матеріальному носії, суд повертає такий матеріальний носій, на якому міститься оригінал доказу, цій особі після дослідження вказаного електронного доказу, якщо це можливо без шкоди для розгляду справи, або після набрання чинності судовим рішенням, а в матеріалах справи залишається засвідчена суддею копія електронного доказу або витяг з нього [3].

З урахуванням вищезазначеного, залишається невизначеним питання, що саме слід вважати оригіналом електронного доказу та електронною копією цього електронного доказу. Як наслідок, виникають труднощі у наданні оцінки судом таких доказів та їх допустимості. Частково можна вирішити таку проблему за допомогою огляду електронних доказів за їх місцезнаходженням у разі неможливості їх пред'явлення.

Однак, для детального розуміння вищезазначених понять, було здійснено аналіз судової практики. А відтак, під оригіналом електронного доказу можна розуміти - первинну інформацію в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, та яка є основою для відтворення і копіювання (рішення Одеського апеляційного господарського суду від 25.05.2018 р. у справі №916/2916/17; рішення Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 06.02.2018 р. у справі №904/8346/17; рішення Господарського суду м. Києва від 21.03.2018 р. у справі №910/22797/17). З аналізу вищезазначеного положення, можемо визначити, що електронною копією (електронного доказу) є точне відтворення в електронній (цифровій) формі інформації, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи [6];[7];[8].

Варто врахувати й те, що важливим є дотримання принципу недискримінації при дослідженні електронних доказів, який означає, що суди не повинні відмовляти в прийнятті електронних доказів і не повинні заперечувати їх юридичну силу лише тому, що вони зібрані та / або подані в електронній формі. Суди не повинні заперечувати юридичну силу електронних доказів лише через відсутність вдосконаленого, кваліфікованого або подібного захищеного електронного підпису. Сторонам має бути дозволено подавати електронні докази в оригінальному електронному форматі без необхідності надання роздруківок (Постанова КГС ВС від 03.08.2022 у справі № 910/5408/21) [9].

У зв'язку з проведеним аналізом, необхідно зазначити, що закріплення на національному рівні нового засобу доказування - електронних доказів покликане сприяти ефективному та своєчасному здійсненню господарського судочинства. Такий вид доказів є важливим елементом у судовій практиці, оскільки вони забезпечують швидкий доступ до важливої інформації, зберігають її цілісність та достовірність. В умовах сьогодення, коли спостерігається стрімкий науково-технічний прогрес, розвиток різноманітних

інформаційних технологій та джерел інформації, такий підхід є цілком закономірним. Закріплення електронних доказів, як самостійного засобу доказування є доцільним та прогресивним кроком у напрямку модернізації судочинства.

Література

1. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19#Text>
2. Лупеник Д.Д. Новелізація цивільного процесу. *Судово-юридична газета*. 2018 р.
3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
4. Постанова КГС ВС від 29.01.2021 р. у справі № 922/51/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94517830>
5. Постанова КГС ВС від 23.09.2021 р. у справі № №910/17662/19 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99818578>
6. Постанова Одеського апеляційного господарського суду від 25. 05. 2018 р. у справі № №916/2916/17 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74221083>
7. Постанова Дніпропетровського апеляційного господарського суду від 06.02.2018 р. у справі №904/8346/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72091879>
8. Рішення Господарського суду м. Києва від 21.03.2018 р. у справі №910/22797/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73001963>
9. Постанова КГС ВС від 03.08.2022 р. у справі № 910/5408/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106078971>

* наукова керівниця – доцентка кафедри земельного та аграрного права Світлана Марченко

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**